

Sygn. akt I CSK 2398/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z powództwa P. B., B. J., A. B., K. J.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę ewentualnie o ustalenie nieważności umowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 24 września 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz P. B., B. J., A. B., K. J. kwoty po 675 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Banku spółki akcyjnej w Warszawie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2021 r. w sprawie z powództwa P. B., B. J., A. B. i K. J. przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W. o zapłatę ewentualnie o ustalenie nieważności umowy należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia SN: z 7 października 2020 r., II CSK 670/19; z 24 lutego 2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie

jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczył przesłanki z art. 398⁹ § 1 punkt 1 i 4 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia w sprawie oraz oczywistą zasadność.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruuujących to zagadnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09).

Skarżący obowiązany jest wykazać, że jego wyjaśnienie jest konieczne także dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostaje w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r.,

IV CSK 53/13 oraz z 3 lutego 2012 r. I UK 271/11). Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Skarżący wskazał, że zagadnienie prawne sprowadza się do wyjaśnienia kwestii czy o walucie wierzytelności z tytułu umowy kredytu denominowanego w walucie innej niż waluta polska decyduje waluta wskazana w treści umowy kredytu jako waluta kredytu czy - inna niż waluta wskazana w treści umowy kredytu - waluta, w jakiej zgodnie z umową realizowane są przepływy pieniężne (w jakiej spełniane są świadczenia), czy na gruncie umowy o kredyt denominowany w walucie obcej pojęcie „oddanie do dyspozycji środków pieniężnych” kredytobiorcy należy utożsamiać z faktyczną wypłatą środków pieniężnych tytułem kredytu, a także czy w razie uznania za nieważny umowy kredytu, w ramach której spłata kredytu następuje poprzez przewidziane w tej umowie kredytu umowne potrącenie wierzytelności kredytobiorcy z rachunku bankowego z wierzytelności kredytodawcy z tytułu umowy kredytu, kredytobiorcę można uznać za podmiot zubożony względem kredytodawcy, czy też kredytobiorca zubożony nie jest albowiem nadal przysługuje mu wierzytelność z tytułu rachunku bankowego z uwagi na to, że uznanie umowy kredytu za nieważną skutkuje bezskutecznością umownego potrącenia.

Argumentacja prawna powołana przez skarżącą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz przedmiot przedstawionych zagadnień nie pozwala przyjąć, aby zagadnienia te mogły – z punktu widzenia okoliczności rozstrzyganej sprawy – być uznane za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy na ten temat wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. W zakresie dotyczącym skutków abuzywności niedozwolonych postanowień umownych na tle umowy kredytu

denominowanego kursem CHF, wyrażony został natomiast przez SN pogląd, że nie jest możliwe utrzymanie jej obowiązywania - po wyeliminowaniu z niej abuzywnych postanowień – poprzez wyrażenie kwoty kredytu w PLN, i oznaczenie jego oprocentowania z odwołaniem do stawek LIBOR. Umowa nie może być również w takim wypadku utrzymana jako umowa kredytu walutowego w CHF (zob. wyroki SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22).

W uchwale 7 sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, której nadano moc zasady prawnej wskazano natomiast, że jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Spłata rat kredytu w oparciu o mechanizm umownego potrącenia, nie wyłącza zatem, w sytuacji, gdy nie jest możliwe utrzymanie umowy kredytu, uwzględnienia roszczeń kredytobiorcy w oparciu o przepis art. 410 k.c.

W pozostałym zakresie należy wskazać, że zagadnienie prawne powinno być doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie SN z 14 lipca 2022 r., I CSK 2640/22). Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania winien zatem wykazać, że wyjaśnienie zagadnienia prawnego jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostaje w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11). Skarżąca nie wykazała jednak, że wskazywane przez nią zagadnienie w zakresie dotyczącym pojęcia oddania do dyspozycji środków pieniężnych wpływa na ocenę prawidłowości stanowiska a w konsekwencji orzeczenia przez sądy meriti.

Oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności wymaga z kolei wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (m.in. postanowienia SN:

z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08).

Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się oczywistość naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia SN: z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08; z 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01; z 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08).

Skarżący wskazał, że oczywistej zasadności skargi upatruje w przyjęciu, że wykładnia art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. dokonana przez Sąd Apelacyjny jest na tyle wadliwa, że niniejsza skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) co do zasady wyklucza możliwość twierdzenia o oczywistej zasadności skargi (wyrok SN z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt II UK 170/16). Albo jest tak, że w sprawie są istotne wątpliwości prawne, wobec czego jej rozstrzygnięcie nie jest oczywiste, albo nie ma żadnych wątpliwości tego rodzaju, a występują rażące uchybienia wytknięte w skardze, świadczące o jej oczywistej zasadności.

Niezależnie od powyższego, powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący nie wykazał, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany, były dostrzegalne *prima vista*, bez przeprowadzania wnikliwej analizy i nie podlegały różnym ocenom.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[as]

